

Н.М. Новикова

ОЦЕНКА СООТНОШЕНИЯ ВНУТРЕННИХ И ВНЕШНИХ ПАРАМЕТРОВ ИНТАКТНЫХ РЕЗЦОВ ВЕРХНЕЙ ЧЕЛЮСТИ

ВГУЗУ «Украинская медицинская стоматологическая академия»

Несмотря на имеющиеся различия, общее строение всех зубов одинаково. Основу зуба составляет твердая обызвествленная ткань – дентин, который образуется в ходе развития зуба, но небольшое его количество вырабатывается в течение всей жизни клетками, лежащими на его внутренней поверхности [1, 2, 3, 4]. Дентин образует стенки пульповой камеры. Последняя содержит пульпу; дентин и пульпа эмбриологически и функционально связаны и составляют единый комплекс, так как дентин образуется клетками, лежащими на периферии пульпы, – одонтобластами. Благодаря непрерывной деятельности одонтобластов, отложение дентина продолжается в течение всей жизни, усиливаясь в качестве защитной реакции при повреждении зуба [1, 2, 3]. Эта взаимосвязь имеет критически большое значение как в период физиологического развития и жизнедеятельности тканей, так и в период восстановления после повреждения. Вместе с тем, поскольку наше понимание молекулярных и клеточных процессов в формировании тканей и регенерации расширяется, становится все более очевидным, что многие процессы тканеобразования могут быть отражены в течение жизнедеятельности организма и в процессе регенерации после повреждений тканей.

Несмотря на большое количество публикаций, посвященных анатомическому строению зубов

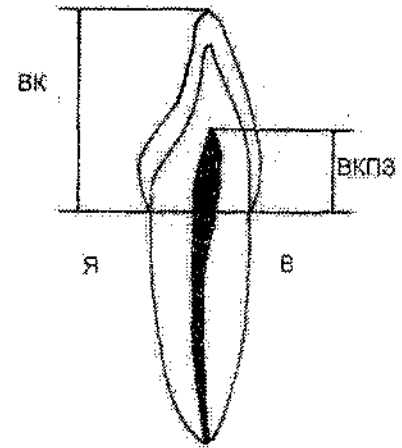
[1-6], остаются неизученными большое количество вопросов, касающихся изменения строения как внешней поверхности, так и невидимых глазу внутренних структур зуба и в том числе пульповой камеры (строение, объем, форма). Изменения могут происходить не только в результате патологических процессов, но и в интактных зубах [1, 2, 4].

Таким образом, целью нашего исследования было изучение соотношения внешних и внутренних размеров коронковой части зубов и их взаимосвязь в возрастном аспекте.

Материалы и методы

Нами были исследованы рентгенограммы, полученные при помощи радиовизиографа, 22 интактных постоянных резцов верхней челюсти, удаленных по ортодонтическим и ортопедическим показаниям у 22 пациентов в возрасте 23-68 лет.

Используя компьютерную программу «AutoCAD», по рентгенограммам были произведены измерения (в мм) с точностью до 0,01 мм: высота коронки (ВК) и высота коронковой полости зуба (ВКПЗ) (рис.1). Прямая линия, проведенная между цементаэмалевыми соединениями, разделяет анатомическую коронку и корень. Высоту коронки измеряли вертикально от цервикальной линии до режущего края резца. Высота коронковой полости зуба была измерена вертикально от цервикальной линии до самой высокой точки пульповой камеры.

Рис.1. Схематическое изображение измерений, снятых с рентгенограмм. Линия, проведенная от язычного (Я) до вестибулярного (В) эмалевого края, представляет собой границу между анатомической коронкой и корнем. ВК – высота корня, ВКПЗ – высота коронковой полости зуба

Используя полученные данные, для каждого зуба был высчитан предложенный нами индекс, который называется зубокоронковый индекс (ЗКИ):

$$\text{ЗКИ} = \text{вкпз} \times \frac{100}{\text{ВК}}$$

Все резцы были разделены на центральные и латеральные, которые разделили на три возрастные группы: 20-35 лет, 36-50 лет и старше 50 лет.

Результаты исследования

В табл. 1 отображен зубокоронковый индекс (ЗКИ) верхних интактных центральных резцов для трех возрастных групп: 20-35 лет, 36-50 и старше 50 лет. Первую и вторую возрастную группы

Таблиця 1

Зубокоронковий індекс верхніх інтактних центральних резцов

Вікості групи (року)	Кількість зубів (n)	Зубокоронковий індекс		p
		M	m	
1	20-35	4	41,81±3,82	≤ 0,05
2	36-50			
3	>50			

Примечание: достовірність показателів між віковими групами.

ми об'єднали із-за небагатої кількості зубів. Середній ЗКИ і стандартне відхилення для першої і другої вікості груп склали 41,81±3,82, а для третьої вікості групи - 23,74±2,01.

Таким образом, ми спостерігали стійку тенденцію до зменшення розмірів коронкової порожнини зуба з віком. ЗКИ достовірно

відзначався між першою, другою і третьою віковими групами в центральних резцах верхньої щелепі практично в 2 рази.

В табл. 2 зображено зубокоронковий індекс (ЗКИ) верхніх інтактних латеральних резцов для трьох вікості груп: 20-35 років, 36-50 років і старше 50 років. Середній ЗКИ і стандартне відхилення для першої вікості груп

складали 52,68±1,60, для другої - 47,47±0,57 і для третьої - 33,34±2,75. При аналізі показателів ЗКИ першої і другої груп вони достовірно зменшувалися; при порівнянні першої і третьої досліджуваних груп спостерігалася достовірна різниця в 1,6 рази.

Таким образом, можна зробити висновок, що при вивченні показателів зубокоронкового індексу латеральних резцов верхньої щелепі спостерігається достовірна різниця в результатах, яка обернено пропорційна віку. Чим більше вік, тим менше показателі зубокоронкового індексу.

Висновки. В результаті отриманих даних нам вдалося встановити пряму взаємозв'язок між віком людини і розмірами коронкової порожнини резцов верхньої щелепі і перекласти в числові значення, використовуючи зубокоронковий індекс (ЗКИ). Таким образом, чим молодше вік, тим ЗКИ вище, з віком ЗКИ зменшується. Крім того для різних анатомічних груп зубів значення ЗКИ різні.

Використання індексу замість абсолютних значень усуває необхідність стандартизації розмірів на рентгенограмі, а також зменшує частоту помилок вимірювань по рентгенограмі.

Таблиця 2

Зубокоронковий індекс верхніх інтактних латеральних резцов

Вікості групи (року)	Кількість зубів (n)	Зубокоронковий індекс		p
		M	m	
1	20-35	4	52,68±1,60	p ₁ ≤ 0,05 p ₂ ≤ 0,01 p ₃ ≤ 0,01
2	36-50	5	47,47±0,57	
3	>50	5	33,34±2,75	

Примечание:

p₁ - достовірність показателів між 1 і 2 віковими групами;

p₂ - достовірність показателів між 2 і 3 віковими групами;

p₃ - достовірність показателів між 3 і 1 віковими групами.

Література

1. Быков В.Л. Гистология и эмбриология полости рта / В.Л. Быков. - СПб.: Специальная литература, 1996. - 248 с.
2. Боровский Е.В. Биология полости рта / Е.В. Боровский, В.К. Леонтьев. - М.: Медкнига, 2001. - 144 с.
3. Гасюк А.П. Пульпа зуба в норме и при патологии / А.П. Гасюк, М.Д. Король, Т.В. Новосельцева. - Полтава, 2004. - 124 с.
4. Гайворонский И.В. Анатомия зубов человека / И.В. Гайворонский, Т.Б. Петрова. - СПб.: ЭЛБИ-СПб, 2005. - 56 с.
5. Горбунова И.Л. Клиническая анатомия зубов человека / И.Л. Горбунова. - М.: Медицинская книга, 2006. - 136 с.
6. Анатомия человека: в 2-х томах. - Т. 1; под ред. М.Р. Сапина. - М.: Медицина, 2001. - 640 с.

Стаття надійшла

7.02.2012 р.

Резюме

Изложена взаимосвязь между соотношением высоты коронки, коронковой полости резцов верхней челюсти и возрастом человека.

Ключевые слова: зубы, пульповая камера, анатомическая коронка, возрастные группы.

Резюме

Висвітлений взаємозв'язок між співвідношенням висоти коронки, коронкової пульпової порожнини різців верхньої щелепи і віком людини.

Ключові слова: зуби, пульпова порожнина, анатомічна коронка, вікові групи.

Summary

The relationship between the ratio of the crown height and the coronal pulp cavity incisors of the upper jaw and person's age was studied in the article.

Key words: teeth, pulp cavity, anatomical crown, age groups.